

Ὁ ἐν Φιγαλείᾳ τῆς Ἀρκαδίας ναὸς τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ
ΡΩΜΑΪΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ πρόκειται νὰ διεξέλθωμεν τὰ κατὰ τὴν πρώτην ξενικὴν κυριαρχίαν εἰς ἣν ὑπέκυψε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Συνήθως τὰ ἔθνη τῶν ὁποίων παύση ἡ πολιτικὴ αὐτονομία, ὑπολαμβάνονται ὡς μὴ ἔχοντα ἱστορίαν. Ὅχι διότι ὁ πολιτικὸς βίος εἶναι τὸ μόνον τῆς ἱστορίας ἀντικείμενον, ἀλλὰ διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκλιπόντος τοῦ πολιτικοῦ βίου, μαραίνεται καὶ ὁ κοινωνικὸς καὶ ὁ διανοητικὸς. Τοιοῦτό τι δὲν συνέβη ποτὲ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἰδίως δὲν συνέβη ἐπὶ τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας. Οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταπλάσωσιν ἡμᾶς κατὰ τὸ ἑαυτῶν ὁμοίωμα καὶ οὐδ' αὐτοὺς τοὺς πολιτικοὺς ἡμῶν θεσμοὺς καθ' ὁλοκληρίαν ἐξηφάνισαν. Καθὼς ὁ ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας Τιταρήσιος, περὶ οὗ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Β τῆς Ἰλιάδος λέγει:

ὅς ρ' ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίροον ὕδωρ,
οὐδ' ὄ γε Πηνειῶ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
ἀλλὰ τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠΰτ' ἔλαιον,

οὕτως ἡ ρωμαϊκὴ κυριαρχία δὲν ἴσχυσε ν' ἀναμιχθῆ μετὰ τοῦ ἀργυροδίνου ἑλληνικοῦ ἔθνους. Δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν παρέμεινε ἀναλλοίωτον. Ἐννοοῦμεν μόνον ὅτι δὲν ἐξελατινίσθη. Ἄλλας ὅμως ἀλλοιώσεις ἔπαθε πολλάς. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται ἤρχισαν ἀπὸ τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ βίου. Μετ' ὀλίγον ὅμως προσέλαβε νέαν ζωὴν διὰ τοῦ μακεδονικοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἅμα ὁ μακεδονικὸς ἑλληνισμὸς

